

Polisen

Om polisen

– för svenska som andraspråk

Innehåll

RÄTTIGHETER OCH SKYLDIGHETER I SVERIGE

Sverige är en demokrati	3
Dina friheter och rättigheter	5
Dina skyldigheter	6

POLISENS ARBETE OCH ROLL I SAMHÄLLET

Polisen i samhället	7
Polisens arbete	8
Polisens arbete med unga	9
Anmälan och vittnen	10
Kontakta polisen	11
114 14 och 112	12
Intervjuer med poliser	14

LAGAR OCH REGLER I SVERIGE

Alla i Sverige	16
Våld	16
Könsstympning och omskärelse	16
Äktenskap	17
Sexualbrott	17
Våld, hot och kränkningar	18
Vapen	19
Narkotika	19
Trafik	20
Koder och bankkonton	21
Ordlista	22

Rättigheter och skyldigheter i Sverige

Sverige är en demokrati

Ett samhälle där alla får vara med och bestämma kallas demokrati. Sverige är en demokrati. Riksdagen och regeringen bestämmer hur Sverige ska styras. Folket väljer vilka som ska vara med i riksdagen. Det är riksdagen som bestämmer om Sveriges lagar.

I en demokrati är alla människor lika mycket värda. Alla har samma rättigheter. Människor har till exempel rätt att säga vad de tycker. Ett annat exempel är att alla har rätt att tro på vilken gud de vill eller att inte tro på någon gud. Alla har också rätt att älska vem man vill. Varje människas frihet och rättigheter är viktiga i en demokrati.

Kön, ålder, religion och sexuell läggning eller varifrån en person kommer har ingen betydelse. Rättigheterna gäller för alla. För kvinnor och män betyder lika rättigheter bland annat att de ska ha lika möjlighet att utbilda sig och att arbeta. Alla barn i Sverige har också rättigheter. I svensk lag är flickor och pojkar barn tills de är 18 år.

Svensk lag gäller för alla i Sverige. Också för personer som är här på besök. Det är varje persons eget ansvar att veta vad som är lagligt och vad som är olagligt i Sverige.

ORDLISTA

Demokrati Ett land där folket väljer vilka som ska bestämma.

Riksdag Grupp personer som folket väljer vart fjärde år. De kallas politiker.

Folk En grupp människor, till exempel i ett land.

Lag Regler som gäller för alla i ett land.

Rättighet Något man får göra eller kan ha.

Kön Vara till exempel man eller kvinna.

Religion Det en person tror på, som en gud eller flera gudar. Kan vara att någon är till exempel buddist, jude, kristen eller muslim.

Sexuell läggning Vara till exempel heterosexuell eller homosexuell.

RÄTT ELLER FEL?

Skriv R (rätt) eller F (fel) efter mening.

- 1 Riksdagen bestämmer om Sveriges lagar. ____
- 2 I svensk lag är 16-åringar vuxna. ____
- 3 Alla som besöker Sverige ska följa svensk lag. ____

ORDKUNSKAP

Välj det ord som passar i mening.

demokrati, kön, lag, riksdag, rättigheter

- 1 Flickor och pojkar i Sverige har samma _____.
- 2 Ålder och _____ har ingen betydelse för en persons rättigheter.
- 3 Sverige är en _____.
- 4 I ett demokratiskt samhälle väljer folket _____.
- 5 En _____ är en regel för alla i ett land.

BERÄTTA OCH DISKUTERA

Fråga och svara i par eller grupp

Vad tänker du när du hör ordet demokrati?

Vilka rättigheter tycker du är viktiga för vuxna?

Vilka rättigheter tycker du är viktiga för barn?

JÄMFÖR MED DITT FÖDELSELAND

Fråga och svara i par eller grupp

Vilka rättigheter har människor i ditt födelseland?

Har alla samma rättigheter?

Vilket politiskt system finns?
Demokrati, diktatur eller annat?

Dina friheter och rättigheter

Sveriges grundlagar innehåller regler för hur Sverige ska styras. Grundlagarna skyddar vår demokrati.

I grundlagarna finns rättigheter. De gäller för alla i Sverige. Tryckfrihet, yttrandefrihet, demonstrationsfrihet och religionsfrihet är exempel på rättigheter i grundlagen.

Tryckfrihet betyder att:

Alla får skriva vad de vill i till exempel tidningar och i böcker. Men det får inte kränka någon. Kränka är att göra något dåligt eller säga något dåligt till en person.

Yttrandefrihet betyder att:

Alla får säga vad de vill i radio, tv och på internet. Men det får inte kränka någon.

Demonstrationsfrihet betyder att:

Alla har rätt att demonstrera. Det är att visa vad man tycker om något. Man behöver tillstånd från polisen för att demonstrera på en allmän plats, som ett torg eller en park.

Religionsfrihet betyder att:

Alla får tro på vilken gud de vill eller inte tro på någon gud. Det är tillåtet att byta religion.

RÄTT ELLER FEL?

Skriv R (rätt) eller F (fel) efter meningen.

- 1 Grundlagarna gäller alla i Sverige. ____
- 2 Man kan demonstrera i en park utan tillstånd. ____
- 3 Det är förbjudet att säga eller skriva något som kränker en person. ____

ORDKUNSKAP

Skriv vad de olika rättigheterna betyder för dig.

Tryckfrihet Jag får _____

Yttrandefrihet Jag får _____

Demonstrationsfrihet Jag får _____

Religionsfrihet Jag får _____

Foto: Mostphotos

Foto: Mostphotos

Dina skyldigheter

Alla i Sverige måste följa svensk lag. Det är en skyldighet. Den som besöker ett annat land eller flyttar till ett annat land måste följa landets lagar. Varje person har ett eget ansvar att veta vad som är lagligt och vad som är olagligt i Sverige.

Om man gör något som är förbjudet i lagen, så kan man dömas för brott och få ett straff. Det kan vara att betala böter eller sitta i fängelse. Den som inte är svensk medborgare kan dömas till utvisning. Då får personen inte komma tillbaka till Sverige. Asylsökande som döms för brott har mindre chans att få stanna i Sverige.

ORDKUNSKAP

Välj det ord som passar i meningen.

brott, böter, lagligt, olagligt, utvisad

- 1 Hon har kört för fort. Hon måste betala _____.
- 2 Det är ett _____ att köra bil utan körkort.
- 3 Det som är tillåtet i lagen är _____.
- 4 Det som är förbjudet i lagen är _____.
- 5 En person utan svenskt medborgarskap som döms för ett brott kan bli _____.

JAG VET, KAN OCH FÖRSTÅR

Skriv JA eller NEJ efter meningen.

- Jag vet vad demokrati är. _____
- Jag kan exempel på några rättigheter. _____
- Jag vet exempel på olika straff. _____
- Jag vet att alla i Sverige måste följa svensk lag. _____
- Jag förstår ordet rättighet. _____

ORDLISTA

- Skyldighet** Något man måste göra.
- Lagligt** Det som är tillåtet i lagen.
- Olagligt** Det som är förbjudet i lagen.
- Brott** Något som är förbjudet i lagen.
- Böter** Pengar en person måste betala som har dömts för ett brott.
- Fängelse** Hus där man stänger in personer som har dömts för ett brott.
- Utvisning** En person som måste lämna ett land.

Foto: Mostphotos

BERÄTTA OCH DISKUTERA

Hur kan man få veta vilka lagar som finns i Sverige?

Varför är det viktigt för alla som besöker Sverige att veta vad som är lagligt?

Varför är det viktigt för alla som besöker Sverige att veta vad som är olagligt?

Polisens arbete och roll i samhället

Polisen i samhället

Polisen ska hjälpa och skydda människor från brott. Både de som bor i Sverige och de som är på besök. Alla ska känna sig trygga överallt i Sverige. Människor ska vara trygga hemma, på gatan, i skolan, på arbetsplatsen och på alla andra ställen. Det är polisens uppgift att kontrollera att alla i Sverige följer svensk lag.

Polisen samarbetar med skolor, kommuner, företag, föreningar och myndigheter för att förebygga brott och skapa trygghet. Vid brott ska polisen ingripa. Polisen arbetar också med att utreda brott.

Polisen är den myndighet som gör pass och nationella id-kort till svenska medborgare. Det är också polisen som beslutar om olika tillstånd, till exempel om att få demonstrera.

Riksdagen bestämmer lagar och regler för polisens arbete. Polisen måste följa de lagarna och reglerna.

RÄTT ELLER FEL?

Skriv R (rätt) eller F (fel) efter mening.

- 1 Polisen hjälper alla i Sverige. ____
- 2 Polisen arbetar med att skydda människor från brott. ____
- 3 Polisen bestämmer sina egna lagar. ____

ORDLISTA

- Skydda** Stoppa något som är farligt.
- Brott** Något som är förbjudet i lagen.
- Trygg** Att inte vara orolig.
- Uppgift** Något man måste göra.
- Förebygga** Göra så att något inte ska hända.
- Ingripa** Göra något aktivt till exempel vid ett brott.
- Utreda** Ta reda på vad som har hänt, till exempel vid ett brott.
- Riksdag** Grupp personer som folket väljer vart fjärde år. De kallas politiker.
- Lag** Regler som gäller för alla i ett land.
- Regel** Vad man får göra och inte får göra.

BERÄTTA OCH DISKUTERA

Fråga och svara i par eller grupp

Hur kan polisen hjälpa människor?

Hur kan polisen stoppa brott?

Var känner du dig trygg? Var känner du dig otrygg?

Polisens arbete

Polisen finns för att det ska vara tryggt och säkert att leva och bo i Sverige. Poliserna ska hjälpa människor och stoppa brott. Det är polisens arbete att utreda brott och försöka lösa brott. Det gör poliserna genom att prata med människor som kan veta något om brottet.

Ibland behöver du samarbeta med poliserna för att de ska kunna göra sitt jobb. Det kan vara att prata med poliserna om vad du har sett och vad du vet om något som har hänt. Det hjälper poliserna i arbetet. Poliserna söker också information om brottet på andra sätt.

Polisen försöker alltid lösa problem genom att prata med människor. Men ibland måste poliserna använda våld. Det får poliserna göra. Det kan vara för att poliserna behöver skydda människor från en person som kan vara farlig. Poliserna kanske också behöver gripa någon som är misstänkt för ett brott. Poliserna behöver även skydda sig själva. I polisens utrustning finns pepparspray, batong, pistol och elpistol.

Gå alltid åt sidan när poliserna ber dig och låt poliserna arbeta ostört. Försök inte stoppa poliserna om de måste gripa en person. Det är brottsligt. I Sverige är det brottsligt att försöka påverka polisens arbete eller ett beslut genom att betala pengar. Det kallas för att muta.

Du får inte själv försöka att lösa ett brott. Om du blir utsatt för våld har du rätt att skydda dig. Du får inte hämnas ett brott, till exempel om du tycker att någon kränker dig eller gör något annat brottsligt. Kontakta istället poliserna. Poliserna utreder vad som har hänt. Det är sedan en domstol som bestämmer när någon döms för ett brott och vilket straff personen får.

RÄTT ELLER FEL?

Skriv R (rätt) eller F (fel) efter meningarna.

- 1 Ring poliserna om någon gör något brottsligt. ____
- 2 Hämnas alltid om någon kränker dig. ____
- 3 Stoppa alltid personer som slåss med varandra. ____

ORDLISTA

Våld Slå eller skada någon.

Gripa Ta fast.

Batong Kort käpp som poliserna har.

Pistol Vapen att skjuta med.

Brottsligt Det någon gör som är förbjudet i lagen.

Hämnas Själv straffa någon som sagt eller gjort något för att skada en annan person.

Kränkta Göra något dåligt eller säga något dåligt till en person.

JÄMFÖR MED DITT FÖDELSELAND

Fråga och svara i par eller grupp

Vilka uppgifter har poliserna i ditt födelseland?

Såg du ofta poliser i ditt födelseland? I så fall, var? Vad gjorde de?

Ringde du poliserna om du behövde hjälp? Varför? Varför inte?

BERÄTTA OCH DISKUTERA

Fråga och svara i par eller grupp

Hur kan du samarbeta med poliserna?

Vad gör du om du ser att poliserna griper en person?

ORDKUNSKAP

Välj det ord som passar i meningen.

brott, brottsligt, hämnas, kränka, utreda

- 1 Att sälja narkotika är exempel på ett _____.
- 2 Ring polisen om du ser något _____.
- 3 Polisen arbetar med att _____ brott.
- 4 Att _____ är att göra eller säga något dåligt till någon.
- 5 Att _____ är att själv straffa någon som har varit dum mot dig.

BERÄTTA OCH DISKUTERA

Fråga och svara i par eller grupp

Varför tror du att unga människor gör något som är brottsligt?

Hur kan polis, skola och föräldrar hjälpa unga att inte göra något som är brottsligt?

Vad säger du om du träffar en ung person som gör något brottsligt, till exempel använder droger eller säljer droger?

Polisens arbete med unga

Polisen arbetar mycket med att stoppa unga från att göra något brottsligt. Därför är polisen ofta på platser där unga människor brukar vara och pratar med dem. Ibland vill kriminella personer använda ungdomar för att göra något brottsligt, till exempel att sälja droger. Det är förbjudet att tvinga en person att göra något brottsligt.

En ung person som gör något brottsligt kan få problem i framtiden. Det kan till exempel bli svårare att få ett jobb. Det kan också bli svårare att få körkort.

Anmälan och vittnen

Du ska anmäla ett brott så fort du kan. Ring polisen om du har varit med om ett brott. Du har rätt till tolk när du har kontakt med polisen. Du har också rätt till stöd om någon har gjort något brottsligt mot dig. Polisen berättar hur du kan få hjälp. Att berätta vad du har sett kan hjälpa polisen att hitta den person som har gjort brottet.

Vittnen är viktiga när domstolen ska besluta om någon är skyldig till ett brott. Det måste finnas bevis för att någon ska dömas för ett brott. En domstol dömer och bestämmer straff.

Berättelse: Sten Eriksson hade varit och storhandlat. Han satt i bilen för att åka hem. Då ringde mobilen. Sten berättar:

När jag satt och pratade såg jag en ung tjej på parkeringsplatsen. Hon gick mellan bilarna utan kasse i handen. Jag såg att hon öppnade en bil och letade snabbt i framsätet. Sedan öppnade hon en bil till och gjorde samma sak. Och i en bil till och i en bil till. Då ringde jag 112.

Polisen i telefonen frågade om jag kunde se tjejen. Jag svarade ja. Polisen ville att jag skulle berätta exakt vad jag såg. Jag berättade att jag såg en ung tjej som öppnade flera olika bilar. Jag kunde beskriva tjejen när jag ringde. Både hennes kläder, längd, hår och glasögon.

Polisen kom till parkeringen efter tio minuter. Efter en stund kom de till min bil. Vid polisbilen stod en tjej. De pekade på henne och frågade: Är det här tjejen du såg öppna flera bilar? Ja, svarade jag.

Efter några månader kom ett brev från tingsrätten. Det var ett brev med kallelse att vittna. Jag ville inte, men man måste vittna om man är över 15 år. En person som inte vittnar kan få böta 4 000 kronor. Jag fick bra, korta och enkla frågor i tingsrätten.

Det som hände på parkeringsplatsen var i maj. Jag vittnade i november, men jag kände igen tjejen i tingsrätten.

RÄTT ELLER FEL?

Skriv R (rätt) eller F (fel) efter mening.

- 1 Du ska vänta länge med att anmäla ett brott. ____
- 2 Du kan få hjälp av tolk när du har kontakt med polisen. ____
- 3 Personer i Sverige över 15 år måste vittna. ____

ORDLISTA

Anmäla Berätta för polisen om ett brott för att polisen ska kunna utreda brottet.

Stöd Ungefär det samma som hjälp.

Vittne Person som vet någonting om ett brott eller händelse.

Bevis Det som visar att något är sant, till exempel att någon har gjort ett inbrott.

Domstol Myndighet som beslutar om någon är skyldig till brott och vilket straff personen ska få.

Tingsrätt En domstol som beslutar om någon är skyldig till brott och vilket straff personen ska få.

Vittna Berätta vad han eller hon har sett och vad man vet.

Kontakta polisen

Det är viktigt att du kontaktar polisen om du ser ett brott eller om någon gör något mot dig som kan vara brottsligt. Alla brott ska anmälas till polisen. Polisen vill hjälpa dig och lyssna på dig. Du behöver inte vara rädd eller orolig i kontakt med polisen.

Du kan också kontakta polisen om du är orolig för någon. Kanske du är orolig för att någon ska göra något brottsligt mot en person du känner. Polisen behöver hjälp för att kunna stoppa brott. Kontakta även polisen om du ser något misstänkt eller om du vet att någon gör något brottsligt. Du kan vara anonym när du ringer.

I Sverige finns både manliga och kvinnliga poliser. De arbetar på samma sätt. Om du ringer och helst vill prata med en kvinna, så försöker polisen göra så att du får det. Polisen ska behandla alla människor lika.

Ring 114 14 om du vill anmäla ett brott som har hänt. Det kan till exempel vara en stöld, ett inbrott eller ett sexualbrott. Anmäl brottet så fort du kan. Det är mycket viktigt att anmäla brott till polisen.

Ring 112 om det är akut och polisen behöver komma direkt. Det kan till exempel vara att du ser någon som blir misshandlad.

ORDKUNSKAP

Välj det ord som passar i meningen.

akut, misshandla, misstänkt, stöld, våldtäkt

- 1 Det var en _____ av datorer i affären i går.
- 2 Mannen fick åka _____ till sjukhus.
- 3 Att _____ någon kan ge fängelse.
- 4 Kvinnan såg en _____ person sälja narkotika.
- 5 _____ är exempel på ett sexualbrott.

ORDLISTA

Misstänkt Något som man tror är ett brott.

Stöld Ta något som en annan person äger.

Sexualbrott Göra något sexuellt mot en person utan samtycke eller som är under 15 år.

Samtycke Att man visar eller säger att man vill något.

Akut Någon som behöver hjälp direkt till exempel vid brott, sjukdom eller brand.

Misshandla Kan vara slå eller sparka någon.

JAG VET, KAN OCH FÖRSTÅR

Skriv JA eller NEJ efter mening.

Jag vet att jag ska kontakta polisen om jag ser ett brott. _____

Jag kan ge exempel på vad polisen arbetar med. _____

Jag förstår varför jag inte ska störa polisen när de arbetar. _____

Jag förstår ordet vittna. _____

114 14 och 112

Ring nummer 114 14 om:

- Du vill anmäla ett brott som har hänt.
- Du vill tipsa polisen om brott.
- Du vill ha information om pass.
- Du vill ha adresser till polisen.
- Du vill ha information om polisens öppettider.

Det är en telefonsvarare som svarar på nummer 114 14. Du får prata in ett meddelande och säga varför du ringer. Om du säger "Anmälan" får du prata med en person hos polisen. Anmäl brottet så fort du kan.

Nummer 114 14 är öppet varje dag och natt hela året. De som svarar pratar svenska och engelska. Du ska bara ringa 114 14, inte fler siffror. Det finns också information på polisens webbplats, www.polisen.se

Ring nödnummer 112 om:

- Du ser ett brott.
- Någon nyligen har gjort något brottsligt mot dig.
- Du behöver akut hjälp från polis, ambulans eller räddningstjänst.

Det finns alltid någon som svarar på nummer 112 – varje dag och natt hela året. De som svarar på nummer 112 pratar svenska och engelska. Det finns också tolk.

Personen som svarar på nummer 112 har flera frågor till dig. Du får svara på vad som har hänt och om någon är skadad. Du får berätta var hjälpen behövs, vem som ringer och från vilket nummer du ringer. Frågorna är för att rätt hjälp ska komma till rätt plats, så snabbt som möjligt.

BERÄTTA OCH DISKUTERA

Fråga och svara i par eller grupp

Har du pratat med någon polis i Sverige? Om ja, om vad?

När kan du kontakta polisen?
Ge exempel.

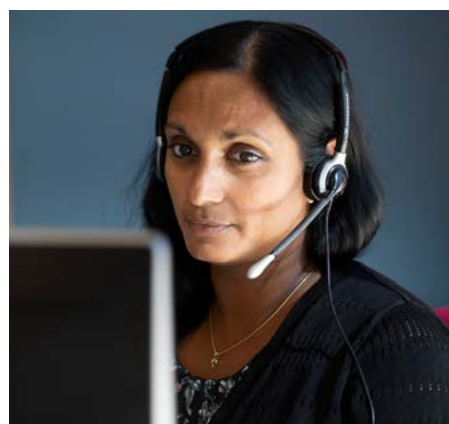
Hur ska en bra polis vara?

ORDLISTA

Räddningstjänst Det är till exempel brandkår.

Skadad Person som gjort illa kroppen, till exempel efter våld eller olycka.

RÄTT ELLER FEL?

Skriv R (rätt) eller F (fel) efter mening.

- 1 Nummer 114 14 är för de som inte behöver hjälp direkt. ____
- 2 En telefonsvarare svarar på nummer 114 14. ____
- 3 Nummer 114 14 är bara öppet på vardagar 11–14. ____
- 4 Nummer 112 är för de som behöver akut hjälp. ____
- 5 Du ska ringa 112 om du har tappat ditt pass. ____
- 6 Personen som svarar på 112 frågar om någon är skadad. ____

Foto: Mostphotos

JAG VET, KAN OCH FÖRSTÅR

Skriv JA eller NEJ efter mening.

Jag vet vilket nummer jag ska ringa för att få akut hjälp av polisen. ____

Jag vet vilket nummer jag ska ringa för att anmäla ett brott som har hänt. ____

Jag vet att 112 är ett nödnummer. ____

Jag vet att 114 14 är ett nummer till polisen. ____

Jag vet att jag kan ringa 112 och 114 14 hela dygnet. ____

Jag kan skillnaden mellan nummer 112 och nummer 114 14. ____

Jag förstår ordet akut. ____

Intervju med Pernilla

Vad heter du? Pernilla

Hur gammal är du? 37 år

Var arbetar du? I Gävle

Hur länge har du varit polis? 12 år

Varför ville du bli polis?

Det är ett yrke där man får möta människor. Man kan arbeta med olika saker hos polisen. Man kan till exempel jobba med trafik eller ungdomar.

Hur ska en bra polis vara?

En bra polis ska vara snäll. Hen ska också kunna prata med folk och vilja hjälpa människor.

Använder du fler språk än svenska i jobbet?

Engelska ibland. Om jag pratar med en person som inte förstår svenska eller engelska, så behöver jag tolk.

Vad tycker du om med ditt arbete som polis?

Att hjälpa människor. Folk ringer 112 eller 114 14 och jag åker dit det behövs hjälp. Alla dagar är olika. Det tycker jag om.

Är det något som du inte tycker om?

Jag måste skriva mycket och det tar tid. Det kan till exempel vara efter förhör med en person. Skrivarbetet gör att jag kan vara mindre tid ute på gatan.

Berätta om en arbetsdag.

Vi arbetar alltid i par och vi åker ut på trafikkontroller, stölder i butiker, misshandel och annat. Jag jobbar dagar ibland, kvällar bland och nätter ibland. Arbetstiderna kan vara 07-15 eller 14.30-22.30 eller 22-07.

Har du varit rädd på jobbet någon gång?

Nej, inte rädd, men stressad om jag vet att det står kriminella personer framför mig.

Vilka kläder har du när arbetar?

Jag har uniform, kängor och bälte runt midjan.

Vad har du med dig när du arbetar?

Pistol, pepparsprej, handfängsel och polisradio. Det är ett speciellt system för att prata och lyssna på varandra som är snabbare än att ringa på mobilen. I polisbilen har jag en väska med extra kläder, hjälm, skrivmaterial, vatten och en frukt.

Vad kan polisen göra för att hjälpa människor?

Vi hjälper människor hela tiden. Vid en trafikolycka ordnar vi så att bilar som har krockat kommer bort från platsen. Om personerna i bilen inte har skadat sig och vi har möjlighet hjälper vi dem också att ta sig från platsen, hem eller till jobbet.

Vad gör polisen med en person som kör bil och pratar i mobilen?

Vi stoppar bilen och föraren får betala 1 500 kronor i böter. Det är mycket farligt att köra och använda mobilen samtidigt.

Har du något speciellt minne från ditt arbete som polis som du vill berätta om?

Ja, vi fick larm om inbrott i ett hus. Vi var i närheten, så vi kom snabbt dit. Tjuvarna var kvar, så vi kunde gripa dem. Det var bra.

Vad vill du säga till någon som funderar på att bli polis?

Bli polis, så kan du hjälpa andra människor. Det är ett roligt yrke med bra samarbete.

Är det något mer du vill säga?

Ring till polisen. Vi vill att människor ringer, så att vi kan komma dit vi behövs.

Vad heter du? Vedran

Hur gammal är du? 31 år

Var arbetar du? I Stockholm

Hur länge har du varit polis? I 3 år

Varför ville du bli polis?

För att hjälpa människor.

Hur ska en bra polis vara?

Det behövs olika poliser för olika jobb. Ibland behövs en snabb polis och ibland är det viktigast att vara en mycket lugn polis.

Använder du fler språk än svenska i jobbet?

Någon gång har jag pratat bosniska. Jag pratar svenska och bosniska lika bra.

Vad tycker du om med ditt arbete som polis?

Kontakten med människor. Både när jag är ute bland folk och när någon ringer som behöver hjälp.

Är det något som du inte tycker om?

Pappersarbete är inte lika roligt som att jobba med människor. Och det är svårt när en misshandlad person inte vill vittna eller inte vågar vittna.

Berätta om en arbetsdag.

Mitt arbete är att utreda brott. Jag förhör personer som har varit utsatta för brott, som har sett

ett brott och de som är misstänkta för att ha gjort något brottsligt.

Har du varit rädd på jobbet någon gång?

Nej, det har jag inte varit. Vi lärde oss under polisutbildningen hur vi ska lösa problem.

Vilka kläder har du när arbetar?

I polisbilen och när jag är ute bland människor måste jag ha uniform. Inne i polishuset kan jag ha jeans och tröja.

Vad har du med dig när du arbetar ute?

Handklovar, pistol, batong och pepparsprej. En del poliser har också elpistol. Mobiltelefonen är viktig att ha med. I den kan vi slå upp personer och fordon i olika register.

Vad kan polisen göra för att hjälpa människor?

Vi hjälper människor varje dag när vi utreder de brott som anmäls till polisen. Vi pratar med de som har utsatts för exempelvis våld i nära relationer och ser till att de får det stöd de har rätt till.

Vad gör polisen med en person som kör bil och är berusad?

Vi måste först veta att personen har druckit för mycket. Vi stoppar bilen och föraren får blåsa i en apparat. Sedan kanske personen får åka med till polisstationen och blåsa igen. Då ser vi exakt hur mycket alkohol personen har i kroppen. Föraren kan få böter och kanske förlora körkortet.

Har du något speciellt minne från ditt arbete som polis som du vill berätta om?

Ja, alla kramar vi poliser fick efter terrorrådet i Stockholm 7 april 2017. Okända människor kom fram och tackade oss och kramade oss. Det var fint!

Vad vill du säga till någon som funderar på att bli polis?

Bara en sak. Bli polis! Vi behöver många poliser. Det är ett roligt och viktigt yrke där du får hjälpa människor.

Är det något mer du vill säga?

Kom till oss med information. Tala om för polisen om du vet något som gör att polisen kan stoppa brott. Du kan vara anonym. Du behöver inte berätta vad du heter.

Lagar och regler i Sverige

Alla i Sverige

Olika länder har olika lagar. I Sverige gäller svensk lag. Lagarna gäller alla som bor i Sverige och alla som besöker Sverige. Alla i Sverige har ansvar för att känna till svenska lagar och att följa svenska lagar och regler. Personer över 15 år kan straffas för brott.

Du ska vara trygg i hemmet och med din familj. En person som gör något brottsligt inom familjen kan dömas till ett extra strängt straff. Det kan till exempel vara någon som har varit våldsam eller har hotat andra inom familjen. Att hota någon om ett brott, till exempel våld är olagligt. Det kallas olaga hot.

Våld

Att använda våld är förbjudet i Sverige. Inom familjen är det extra allvarligt. Det kan till exempel vara våld mot barn, fru, man eller partner. Våld kan vara en knuff, spark eller slag i ansiktet. Det kan också vara att skrämman en person eller skada personens känslor.

Allt våld mot barn är förbjudet i Sverige. Det är förbjudet att till exempel slå barn, dra barn i örat och att dra barn i håret. Våld är förbjudet även för att uppfostra barnet.

Könsstympning och omskärelse

I Sverige har alla barn och vuxna rätt att bestämma över sin egen kropp. All könsstympning av flickor och kvinnor är förbjuden i Sverige. Det är även brottsligt för personer i Sverige att åka till ett annat land för könsstympning. För omskärelse av pojkar finns andra regler. En läkare måste göra omskärelsen. Ingen annan får göra det.

ORDLISTA

Lag Regler som gäller för alla i ett land.

Brott Något som är förbjudet i lagen.

Våldsam Att använda våld mot någon.

Hota Säga eller göra något för att en person ska bli rädd.

Olaga hot Att hota någon om till exempel våld.

Äktenskap Personer som är gifta med varandra.

Tvinga Få någon att göra något som han eller hon inte vill.

BERÄTTA OCH DISKUTERA

Fråga och svara i par eller grupp

Varför tror du att brott inom familjen ger extra långt straff?

Varför är det förbjudet att använda våld mot barn?

Vad kan en vuxen göra när ett barn inte lyder?

Äktenskap

I Sverige har du rätt att älska vem du vill. Äktenskapet ska vara frivilligt. Det är förbjudet i Sverige att tvinga någon att gifta sig. Båda ska vilja gifta sig med varandra. Personerna som gifter sig ska ha fyllt 18 år. Det är förbjudet att åka till ett annat land och gifta sig om man är under 18 år.

Det är tillåtet att gifta sig med en person av samma kön. En man kan gifta sig med en man. En kvinna kan gifta sig med en kvinna. Det är tillåtet att skilja sig. En person kan välja att sluta vara gift och lämna sin fru eller man.

Sexualbrott

Alla har rätt att bestämma över sin egen kropp. Ingen människa får ta på någon som inte vill. Det spelar ingen roll vilka kläder en flicka eller kvinna, pojke eller man har på sig. Ingen får ta på en person som inte vill det.

Det är förbjudet att tvinga någon att ha sex. I lagen står att det är förbjudet att ha sex med någon utan samtycke. Båda måste vilja ha sex. Det gäller även gifta personer. Annars kallas det för våldtäkt. Det är också förbjudet att ha sex med någon som är under 15 år. Det är ett brott som kan ge fängelsestraff.

TILLÅTET ELLER FÖRBJUDET?

Skriv T (tillåtet) eller F (förbjudet) efter meningens.

- 1 Hota någon i familjen om våld. ____
- 2 Dra barn i håret. ____
- 3 Slå barn i baken. ____
- 4 Omskära pojkar på sjukhus. ____
- 5 Åka utomlands och könsstympa flickor. ____
- 6 Gifta sig med en person av samma kön. ____
- 7 Gifta sig med en person som är 17 år. ____
- 8 Gifta sig med någon som inte vill. ____
- 9 Skilja sig och lämna sin man eller sin fru. ____
- 10 Ta på någon annans kropp när han eller hon visar eller säger att det inte är ok. ____
- 11 Ha sex med sin partner fastän en i relationen inte vill ha sex. ____

ORDLISTA

Samtycke Att man visar eller säger att man vill något.

Våldtäkt Att ha sex med någon som inte vill.

JÄMFÖR MED DITT FÖDELSELAND

Fråga och svara i par eller grupp

Vad står i lagen i ditt födelse-land om våldtäkt?

Är det tillåtet eller förbjudet att använda våld mot barn?

Är det tillåtet eller förbjudet att gifta sig med en person av samma kön?

Våld, hot och kränkningar

Det är förbjudet att använda våld och att hota eller kränka en annan person. Att använda våld mot någon, hota eller kränka någon på grund av personens etnicitet, religion, sexuella läggning eller för att man är transperson är brottsligt och kallas hatbrott.

Att hota om våld eller skada någon i familjen för att skydda familjens heder är också ett brott. Heder kan vara att alla i familjen måste följa vissa regler, för att inte förstöra familjens rykte. Det är ett brott att straffa den som inte följer familjens och släktens regler. Hedersvåld och förtryck är brottsligt.

Berättelse: *Två pappor bestämde att deras ungdomar ska gifta sig med varandra i framtiden. Men dottern blev kär i en annan man. Då blev hennes pappa och bröder mycket arga.*

De misshandlade kvinnan och låste in henne i ett rum i lägenheten. Pappan och bröderna dömdes till fängelsestraff och utvisning. De var inte svenska medborgare och får inte komma tillbaka till Sverige.

ORDKUNSKAP

Välj det ord som passar i meningen.

hota, kränka, misshandla, hatbrott, våld

- 1 Det är förbjudet att använda _____.
- 2 Det är förbjudet att _____ en person om till exempel våld.
- 3 Att _____ kan vara att sparka någon.
- 4 Att _____ kan vara att säga något dåligt till en person.
- 5 Att kränka någon på grund av personens religion är ett _____.

ORDLISTA

Våld Slå eller skada någon.

Kränka Göra något dåligt eller säga något dåligt till en person.

Etnicitet En folkgrupp som till exempel har samma språk och kultur.

Religion Det en person tror på, som en gud eller flera gudar. Kan vara att någon är till exempel buddist, jude, kristen eller muslim.

Sexuell läggning Vara till exempel heterosexuell eller homosexuell.

Misshandla Kan vara att slå eller sparka någon.

Straff Kan vara fängelse eller böter för person som dömts för ett brott.

BERÄTTA OCH DISKUTERA

Fråga och svara i par eller grupp

Vilket brott tycker du ska ge det strängaste straffet?

Varför blev kvinnans pappa och bröder så arga?

Vapen

Sverige har stränga vapenlagar. Det är för att människor inte ska bli skadade av vapen. I lagen står att det är förbjudet att ha kniv eller andra farliga föremål. Man får inte ha kniv på allmän plats eller i en bil på allmän plats.

Narkotika

I Sverige är det förbjudet att använda narkotika. Det är också förbjudet att ha, sälja eller köpa narkotika. Det är även förbjudet att transportera eller förvara droger. Det är ett brott som kan ge fängelsestraff. Khat, cannabis och många andra droger är också förbjudna i Sverige.

RÄTT ELLER FEL?

Skriv R (rätt) eller F (fel) efter mening.

- 1 Ett vapen kan skada eller döda någon. ____
- 2 Det är förbjudet att köpa narkotika. ____
- 3 Khat och cannabis är droger som är förbjudna i Sverige. ____

ORDLISTA

Vapen Något som kan användas för att skada eller döda någon, till exempel kniv eller pistol.

Allmän plats Kan vara gata, torg, park, idrottsplats, skolområde, butik, restaurang, bibliotek eller liknande där människor har rätt att vara.

Narkotika Något som är förbjudet och farligt för kroppen, som khat och marijuana. Kallas även droger.

BERÄTTA OCH DISKUTERA

Fråga och svara i par eller grupp

Varför är det förbjudet att ha med sig kniv utanför hemmet?

Varför är det förbjudet att använda narkotika?

JÄMFÖR MED DITT FÖDELSELAND

Fråga och svara i par eller grupp

Finns det några vapen som är vanliga? Om ja, vilka?

Är det ett brott att ha vapen? Varför? Varför inte?

Trafik

Det ska vara tryggt i trafiken när du går, cyklar, och kör bil eller annat fordon. Polisen ska kontrollera att alla följer lagar och regler i trafiken. Lagarna och reglerna är viktiga för att det inte ska bli några trafikolyckor. Många människor dör och blir skadade i trafiken varje år.

Det är viktigt att inte köra fortare än vad som är lagligt. Att köra för fort gör att det blir fler olyckor i trafiken. Alla i bilen ska ha bilbälte och mindre barn ska sitta i bilbarnstol.

Det är olagligt att köra bil för personer som har druckit alkohol eller använt droger. Brottet kallas rattfylleri. Polisen kan mäta hur mycket alkohol en person har i blodet. Straffet för rattfylleri är böter eller fängelse. Personen kan också förlora körkortet. Det är också olagligt att ha en mobiltelefon i handen och använda den när man kör.

Körkort

Du måste vara 18 år för att få köra bil i Sverige och du måste ha ett körkort som är godkänt här. Utländska körkort kan vara godkända. Du måste själv ta reda på om ditt körkort gäller i Sverige. Kontakta Transportstyrelsen om du har frågor om körkort, www.transportstyrelsen.se.

ORDLISTA

Rattfylleri Att köra bil efter att ha druckit alkohol eller använt droger.

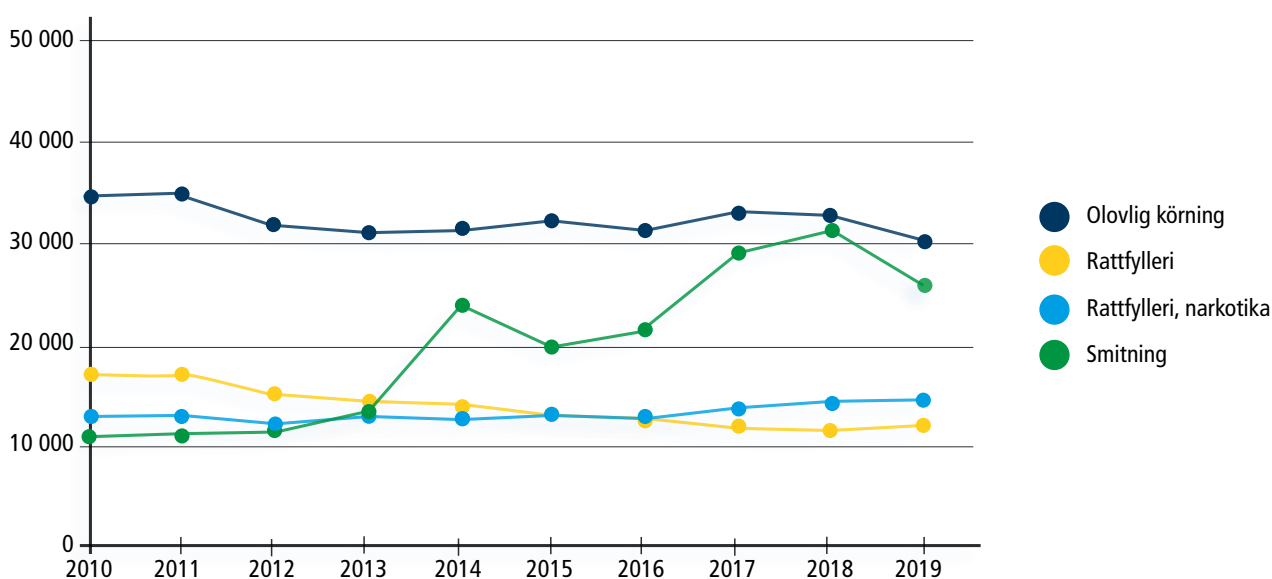
Böter Pengar en person måste betala som har dömts för ett brott.

Fängelse Hus där man stänger in personer som har dömts för ett brott.

Olovlig Något man inte får göra. Något som är förbjudet.

Smita Försvinna från en plats, till exempel efter en trafikolycka. Smitning efter trafikolycka är ett brott.

Trafikbrott

Anmälda brott mot trafikbrottslagen avseende olovlig körning (inklusive grov), rattfylleri (inklusive grovt), smitning och rattfylleri under påverkan av narkotika 2010–2019. Källa: Anmälda brott, Brottsförebyggande rådet.

FRÅGOR OM STATISTIK

Skriv R (rätt) eller F (fel) efter mening.

- 1 Olovlig körning har ökat med flera tusen personer. ____
- 2 Rattfylleri (narkotika) har minskat med flera tusen personer. ____
- 3 Statistiken visar alla anmälda brott mot trafiklagen 2009-2018. ____
- 4 Smitning har ökat med flera tusen personer. ____
- 5 Det vanligaste trafikbrottet 2018 var olovlig körning. ____

Koder och bankkonton

Många använder sina bankkort och mobiler för att till exempel handla på internet eller betala i butik. Ge aldrig dina koder eller dina lösenord till någon. Låna inte ut ditt bankkonto till någon för att flytta pengar. Det kan vara brottsligt.

ORDKUNSKAP

Välj det ord som passar i mening.

bilbarnstol, bilbälte, kod, körkort, rattfylleri

- 1 Alla vuxna personer i bilen måste ha _____ .
- 2 Alla små barn i bilen måste sitta i _____ .
- 3 Olovlig körning är till exempel att köra bil utan att ha _____ .
- 4 Personer som dricker alkohol och sedan kör bil kan dömas för _____ .
- 5 Säg aldrig din _____ till ditt bankkort till någon.

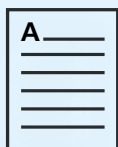

Foto: Mostphotos

JAG VET, KAN OCH FÖRSTÅR

Skriv JA eller NEJ efter mening.

- Jag vet att svensk lag gäller för alla i Sverige. ____
- Jag vet vid vilken ålder man kan straffas för brott. ____
- Jag vet reglerna för att få köra bil i Sverige. ____
- Jag kan ge exempel på vad som är förbjudet i svensk lag. ____

ORDLISTA

Aggressiv Person som är arg och kanske använder våld.

Aina Slangord för polis.

Akut Någon som behöver hjälp direkt till exempel vid brott, sjukdom eller brand.

Allmän plats Kan vara gata, torg, park, idrottsplats, skolområde, butik, restaurang, bibliotek eller liknande där människor har rätt att vara.

Anmäla Berätta för polisen om ett brott för att polisen ska kunna utreda brottet.

Batong Kort käpp som polisen har.

Beslagta När polisen tar hand om saker, som till exempel någon har tagit från någon annan. Kan vara något olagligt till exempel narkotika.

Bevis Det som visar att något är sant, till exempel att någon har gjort ett inbrott.

Brott Något som är förbjudet i lagen.

Brottsligt Det någon gör som är förbjudet i lagen.

Böter Pengar en person måste betala som har dömts för ett brott.

Cash Engelska ordet för kontanter i mynt och sedlar.

Demokrati Ett land där folket väljer vilka som ska bestämma.

Domstol Myndighet som beslutar om någon är skyldig till brott och vilket straff personen ska få.

Drog Något som är förbjudet och farligt för kroppen, som khat och marijuana.

Etnicitet En folkgrupp som till exempel har samma språk och kultur.

Folk En grupp människor, till exempel i ett land.

Fängelse Hus där man stänger in personer som har dömts för ett brott.

Förebygga Göra så att något inte ska hända.

Gripa Ta fast.

Hota Säga eller göra något för att en person ska bli rädd.

Hämnas Själv straffa någon som sagt eller gjort något för att skada en annan person.

Ingripa Göra något aktivt till exempel vid ett brott.

Knark Kort ord för narkotika. Något som är förbjudet och farligt för kroppen, som khat och marijuana.

Kriminell Person som gjort något brottsligt som man kan få straff för.

Kränkta Göra något dåligt eller säga något dåligt till en person.

Kön Vara till exempel man eller kvinna.

Lag Regler som gäller för alla i ett land.

Lagligt Det som är tillåtet i lagen.

Misshandla Kan vara slå eller sparka någon.

Misstänkt Något som man tror är ett brott.

Narkotika Något som är förbjudet och farligt för kroppen, som khat och marijuana. Kallas även droger.

Olaga hot Att hota någon om till exempel våld.

Olagligt Det som är förbjudet i lagen.

Olovlig Något man inte får göra. Något som är förbjudet.

Pistol Vapen att skjuta med.

Rattfylleri Att köra bil efter att ha druckit alkohol eller använt droger.

Regel Vad man får göra och inte får göra.

Religion Det en person tror på, som en gud eller flera gudar. Kan vara att någon är till exempel buddist, jude, kristen eller muslim.

Riksdag Grupp personer som folket väljer vart fjärde år. De kallas politiker.

Räddningstjänst Det är till exempel brandkår.

Rättighet Något man får göra eller kan ha.

Samtycke Att man visar eller säger att man vill något.

Sexualbrott Göra något sexuellt mot en person som inte vill.

Sexuell läggning Vara till exempel heterosexuell eller homosexuell.

Skadad Person som gjort illa kroppen, till exempel efter våld eller olycka.

Skydda Stoppa något som är farligt.

Skyldighet Något man måste göra.

Smita Försvinna från en plats, till exempel efter en trafikolycka. Smitning efter trafikolycka är ett brott.

Straff Kan vara fängelse eller böter för person som dömts för ett brott.

Stöd Ungefär det samma som hjälp.

Stöld Ta något som en annan person äger.

Tingsrätt En domstol som beslutar om någon är skyldig till brott och vilket straff personen ska få.

Trygg Att inte vara orolig.

Tvinga Få någon att göra något som han eller hon inte vill.

Uppgift Något man måste göra.

Utreda Ta reda på vad som har hänt, till exempel vid ett brott.

Utvisning En person som måste lämna ett land.

Vapen Något som kan användas för att skada eller döda någon, till exempel kniv eller pistol.

Vittna Berätta vad han eller hon har sett och vad man vet.

Vittne Person som vet någonting om ett brott eller händelse.

Våld Slå eller skada någon.

Våldsam Att använda våld mot någon.

Våldtäkt Att ha sex med någon som inte vill.

Äktenskap Personer som är gifta med varandra.

OM POLISEN FÖR SVENSKA SOM ANDRASPRÅK

Det här är ett utbildningsmaterial om polisen för svenska som andraspråk. Det innehåller information om grundläggande rättigheter och skyldigheter, lagar och regler och information om polisen i Sverige. I varje avsnitt finns diskussionsfrågor, ordlistor och övningar. Materialet är anpassat för SFI (svenska för invandrare) och språkintruktionsprogram på gymnasieskolan. Det ska stödja undervisningen i svenska och samtidigt bidra till att öka kunskapen om sådant som är bra att känna till om polisen när man är ny i Sverige.

På polisen.se/sfi finns filmer som hör till utbildningsmaterialet. Här kan du även ladda ner materialet samt facit till övningarna.

Kanske är DU en av polisens framtida medarbetare?
Läs mer på polisen.se/jobb